

Årsplan 2020/2021

Espira Vagletjørn barnehage

Innhold

Innhold og oppgaver i barnehagen.....	5
Barns medvirkning	13
Samarbeid med foreldrene	14
Overganger	15
Barnehagen som pedagogisk virksomhet.....	16
Barnehagens fagområder	21
Vedlegg	23

Velkommen til Espira Kunnskapsbarnehagen!

Espira vil gi barna en fantastisk start på livet! Barnehagen skal i nært samarbeid med hjemmet gi barna en trygg hverdag preget av mestring, lek, læring og glede. Espira består pr. 1.3.2020 av 104 barnehager i omtrent 50 kommuner.

Hva innebærer det at vi er en kunnskapsbarnehage?

Espira Kunnskapsbarnehagen har som visjon å lede utviklingen av fremtidens barnehager. Dette skal vi gjøre ved å drive barnehager med høy kvalitet. Vi tror at en viktig nøkkel til kvalitet i barnehagen er kompetente ansatte som omsetter et forskningsbasert kunnskapsgrunnlag om barn og barndom til god praksis i samspill med barna.

Barnehagens visjon

Visjonen er en ledestjerne for hvordan barna skal ha det i barnehagen og hva vi ansatte skal gjøre. I Espira skal alle barn møtes med positive holdninger og anerkjennelse, hver dag, av alle ansatte.

Et spennende pedagogisk innhold

I Espira skal alle barn møte voksne som viser omsorg, støtter, engasjerer og inspirerer.

Espiras barnesyn er selve hjertet i Espira-barnehagene og handler om vårt syn på barn og vår rolle som voksne i barnehagen.

Barn er fylt av fantastiske evner og egenskaper. De søker hele tiden å skape mening i samhandling med omverdenen. Barna i våre barnehager skal oppleve oss som deltakere i meningsskapingen i et trygt, omsorgsfullt og inspirerende miljø.

I Espiras pedagogiske arbeid, og i de pedagogiske miljøene, bygger personalet på det barna er opptatt av og interesserte i. Alle barnehager skriver årsplan for det pedagogiske arbeidet. I tillegg synliggjør hver barnehage hvilke prosjekter, temaer og fagområder de jobber med i planer og dokumentasjon av arbeidet.

Felles for alle Espiras barnehager er at de følger Barnehageloven og Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver.

Barnehageloven gir overordnede bestemmelser for tilbudet, mens rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver.

Mat og måltid

I Espira er vi opptatt av at barna tilegner seg gode vaner, holdninger og kunnskaper når det gjelder kosthold, hygiene, aktivitet og hvile. Mat og drikke som inntas i barnehagen utgjør en betydelig del av barns totale kosthold. Barnehagen har derfor stor påvirkning på barnas matvaner, kosthold og helse.

Dette ansvaret tar vi på alvor og vi har derfor mål om at alle barna i Espira Kunnskapsbarnehagen skal få:

- Alle måltider servert i barnehagen (frokost, lunsj og enkelt ettermiddagsmåltid)
- Tilbud om frukt/grønnsaker/bær til alle måltider
- Måltider med fokus på god stemning, samtaler og nysgjerrighet på mat/smak

Om barnehagen

Espira Vagletjørn barnehage er en fem avdelings barnehage som ligger på toppen av Bogafjell i Sandnes kommune. Barnehagen grenser til flotte turområder som egner seg til både korte og lange turer.

Solsikken og Solhjerte er våre to småbarnsavdelinger. Her er det plass for barn mellom 1 og 2,5 år. Fra barna er rundt 2,5 år begynner de på mellomavdeling, Soltroll og Solbarna. For barna som går siste året i barnehagen har vi en egen gruppe som heter SkolEspira. Dette barnehageåret vil SkolEspira avdelingen også være base for noen barn som er født i 2016. Disse vil være mye sammen med 2016-barna på Soltroll.

Barnehagen er med på Sandnes kommunes satsning «Den utviklingsstøttende barnehagen» (USB). Dette er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse slik at de best mulig kan støtte barnas utvikling og læring. Barn er forskjellige, målet er at alle ansatte i barnehagen skal bidra til at hvert enkelt barn blir ivarettatt på en måte som bidrar til at de blir den beste utgaven av seg selv. USB innebærer blant annet at alle ansatte i barnehagen blir observert, hvert andre år, og får tilbakemelding på hvordan de møter barna. Disse tilbakemeldingene blir brukt når avdelingene skal sette seg mål for hva de ønsker å jobbe videre med. Tema som vi jobber med innenfor USB kan for eksempel handle om språkstøtte, veiledning og reguleringsstøtte og tilrettelegging av pedagogisk arbeid.

Faktaboks

- **Åpningstid: 06.30-16.30**
- **Fullkost**
- **Samarbeid med SOS barnebyer og Plan**
- **Egen gruppe for de eldste barna i barnehagen – SkolEspira**
- **Samarbeid med Sandnes kommune – den utviklingsstøttende barnehagen**
- **Espira BLIKK**

Kontaktinformasjon:

Styrer: Karen Norstein Danielsen

Telefon: 51 67 16 60/ 40 48 80 31

E-post: styrer.vagletjorn@espira.no

Hjemmeside: www.vagletjorn.espira.no

Barnehagens Facebook side: <https://facebook.com/espiravagletjorn>

Søk barnehageplass på www.sandnes.kommune.no

Hva er en årsplan?

I rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver står det at årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis.

Innhold og oppgaver i barnehagen

Barnehagens verdigrunnlag

Ifølge rammeplanen skal barnehagens verdigrunnlag formidles, praktiseres og oppleves gjennomgående i barnehagens pedagogiske arbeid. Rammeplanen konkretiserer verdigrunnlaget ved å løfte noen områder som skal prege barnehagens arbeid gjennomgående. Disse er: demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling og likeverd, bærekraftig utvikling og livsmestring og helse.

Slik arbeider vi med barnehagens verdigrunnlag i praksis:

I Espira Vagletjørn ser vi relasjonsbygging gjennom hele hverdagen. Personalet er opptatt av å møte barna på en god og hyggelig måte, le og leke sammen. Vi setter oss sammen med barna, tar initiativ til samtaler og spør om å få være med å leke. Vi er opptatt av å møte barn med empati og gi barn mulighet til å videreutvikle empati – for eksempel gjennom å sette ord på når barn viser empati.

I barnehagen har vi samtaler med barna om hvor vi skal gå på tur, innhold i samlinger og aktiviteter, og hvilke leker vi har på avdelingen. Vi har avstemninger for å bli enig, og barna får øve seg på konfliktløsning ved å lytte til hverandre og diskutere hvordan bli enig. I tillegg øver vi daglig på turtaking i ulike situasjoner; samtaler, diverse valg, hjelp og støtte i påkledning.

Vi lager plass og mulighet slik at alle barn får ytre seg, samt vise at vi er interessert i alles innspill og meninger. Vi jobber mye med barns medvirkning, slik at barna får sette sine preg på avdelingen. Vi er opptatt av å vise barna at alle blir hørt og at alles stemme teller i fellesskapet som vi har på avdelingen.

Både i organisert og frie aktiviteter arbeider vi med å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt, fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og ulikheter.

I arbeidet med å fremme likestilling og likeverd er det mest "hverdagslige" som vi gjør å vise at vi behandler jenter og gutter likt – alle får bidra, og alles stemme er like viktig. Vi snakker en del om de ulike språkene vi har på avdelingen, og synger sanger på ulike språk. Vi er også beviste på å synliggjøre et mangfold i familieformer.

Barna blir raskt kjent med rutiner for rydding og søppel på avdelingen. De vet hvor de kan kaste matavfall, restavfall og papp. Vi plukker med oss søppel som vi finner ute på tur, og vi er opptatt av å bruke materiale om igjen og til andre formål. Vi har samlinger og samtaler rundt hvordan vi kan ta vare på jorden, hva som er riktig og hva som er galt.

Livsmestring og helse

I rammeplanen står det at barnehagen skal ha en helsefremmende og forbyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages.

Slik arbeider vi forebyggende og helsefremmende:

Barnehagen har fokus på vennskap, følelser og sosial kompetanse gjennom hele barnehageåret. Jenter og gutter får likt tilbud i lek og tilrettelagte aktiviteter. Barna lærer om grenser for egen og andres kropp. I lek med andre barn lærer barna å bli trygg på egen kropp og de blir kjent med sine psykiske og fysiske grenser. I leken trenger barna veiledning for å bygge gode relasjoner, der de ansatte er veiledere, observatører og lekevenner. Er barna trygge i leken har de en bedre forutsetning for å sette grenser for egen kropp. De ansatte og foreldre har vært på foredrag med Stines Sofies Stiftelse. Denne stiftelsen arbeider for å beskytte barn mot vold og overgrep, for å avdekke vold og overgrep mot barn og for å sikre barns rettsikkerhet.

Gjennom Sandnes kommune er vi med på USB: Den utviklingsstøttende barnehagen. Dette er et helhetlig system for å styrke alle ansattes kompetanse og kvalitet i barnehagen.

Barnehagen følger også et HMS årshjul som sikrer at barnehagen får oppdatert kompetanse, rutiner og handlingsplaner. Vi har videre ett tett samarbeid med kommunens støttetjenester for barnehager, PPT (Pedagogisk, psykologisk tjeneste) Fysioterapi, FBU (Senter for flerspråklige barn og unge) og barnevernet.

Barnehagens formål og innhold

Ifølge rammeplanen skal barnehagens innhold være variert og allsidig og tilpasses enkeltbarn og barnegruppen. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. Rammeplanen har mål for personalets arbeid innen alle disse områdene.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg

Personalet i barnehagen skal:

- ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile
- legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre
- sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen
- møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn
- være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet
- støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg
- bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre

Slik arbeider vi for å ivareta barns behov for omsorg:

Vi støtter oss til teorien om trygghetssirkelen, der barna alltid skal ha en trygg base å komme tilbake til når de føler seg utrygge, trenger støtte/veiledning eller trøst. Vi er opptatt av å være der barna er, tilstedeværende og oppmerksomme. Vi er ekstra oppmerksomme på barn uten verbalt språk og deres uttrykk.

De ansatte i barnehagen fremtrer som gode rollemodeller og viser omsorg overfor alle barn og voksne.

De barna som gir uttrykk for at de trenger ro og hvile i løpet av dagen skal få muligheten til dette. Dette kan gjennomføres for eksempel ved hvil i egen vogn, på barnehagens sofa eller madrass, ved å sitte på et fang eller ved å lese bøker. Vi tilrettelegger rommene med ulike miljøer. Vi innreder avdelingene med forskjellige stasjoner og kroker. Vi skaper rom i rommet, slik at barna har mulighet til å trekke seg til side og ha rolig lek.

Ofte deles barnegruppene inn i aldersinndelte grupper eller grupper på tvers av alder, slik at vi har bedre mulighet til å SE hvert enkelt barn og skape gode relasjoner.

I Espira Vagletjørn barnehage anbefaler vi en tilvenningsperiode på 3-5 dager, hvor barnets foresatte er til stede store deler av tiden. Alle barn er forskjellige, og har forskjellige behov i tilvenningsperioden. Primærkontaktene er, så langt det er mulig, til stede under hele tilvenningen slik at barnet får en trygg start på barnehagehverdagen. Før tilvenningsperioden starter, anbefaler vi at barn og foreldre kommer på besøk, dette for å bidra til en mykere og tryggere oppstart for barn og foreldre. Under tilvenningsperioden har vi tett oppfølging og det blir gjennomført oppstarts samtaler med alle foresatte.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek

Personalet i barnehagen skal:

- organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek
- bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer
- fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek
- observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser
- veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre
- være bevisst på og vurdere egen rolle og deltakelse i barnas lek
- ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken

Slik arbeider vi for å ivareta barnas behov for lek:

Leken har en sentral rolle i barnehagen og er en naturlig del av barnets hverdag. Et barn erfarer mens det leker og lekekompetanse blant de ansatte og et inspirerende og utforskende lekemiljø er derfor noe vi vektlegger. De ansatte har god kunnskap om lekens betydning, slik at barna skal få erfaringer og utvikle seg gjennom sin lek. Lekemiljøet med ulike soner og lekekroker inspirerer til lek og utvikles kontinuerlig i takt med barnas interesser og engasjement. Barna finner utsyr, leker og materiell lett tilgjengelig. Vi bruker og bilder som henger lett synlig for barna i de ulike lekesonene, dette for at barna skal finne inspirasjon til utvikling av leken. Personalet er tilstedeværende, aktive og opptatt av å skape vennskap gjennom lek på barnas premisser. Barna blir ofte delt i mindre lekegrupper, slik at det blir minst mulig forstyrrende elementer i leken. Prosjekt og tema er arbeidsmetoder personalet bruker for å gi barna felles erfaringer og referanser. Vi bruker observasjon og dokumentasjon jevnlig for å diskutere lekens muligheter og de voksnes rolle og betydning for leken.

Barnehagen skal fremme danning

Personalet i barnehagen skal:

- tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse
- støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet
- synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet
- legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger
- utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler

- synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring

Slik arbeider vi for å fremme danning:

Vi er opptatt av at alle barn skal bli sett og hørt, og vi oppmuntrer til nysgjerrighet og undring. Vi støtter og oppmuntrer barns synspunkter og perspektiver, og heier frem deres bidrag til fellesskapet.

Vi viser interesse for det barna er opptatt av og tar barnas perspektiv når vi tilpasser de pedagogiske mulighetene som oppstår. Barnas interesser er med og styrer hvilke prosjekter vi arbeider med gjennom barnehageåret.

Sammen finner barn og ansatte svar på ulike spørsmål, gjerne i bruk med virkemidler som bøker, pc og eksperimentering. Barna får muligheten til å utvikle evne til kritisk tenking gjennom gode samtaler der voksne stiller åpne spørsmål og reflekterer sammen med barna. Vi har samlinger og gode samtaler rundt hvordan vi skal behandle hverandre, og hvordan vi ønsker å ha det i barnehagen. Måltidsituasjoner ser vi på som gode arenaer for barna til å fortelle til hverandre, øve seg på å lytte, gi plass til andre, samt ta sin plass i fellesskapet. Ansatte er til stede for å støtte og veilede i disse situasjonene.

Vi fokuserer på den autoritative voksenrollen, en varm og grensesettende ansatt som er til stede der barna er. Gjennom ulike aktiviteter og samlinger arbeider vi sammen og reflekterer over etikk, normer, holdninger og verdier.

Barnehagen skal fremme læring

Personalet i barnehagen skal:

- sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring
- legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling
- være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter
- støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner
- utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold
- støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem
- sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser

Slik arbeider vi for å fremme læring:

Vi har fokus på at læringen foregår i det daglige samspillet mellom barn og ansatte i det miljøet de er en del av. Barna får opplevelser og gjør seg erfaringer både alene og i samspill med andre. Det er kvaliteten på samspillet mellom barna og de ansatte som preger læringen.

Vi tilrettelegger det pedagogiske rommet for læring gjennom leken. Ved å tilby ulike leker og materialer gjennom året får barna mange erfaringer. I barnehagen er vi opptatt av at barna skal ha en forståelse for hva intensjonen/hensikten er med de ulike aktivitetene og lekene vi har i løpet av barnehagedagen. Vi er opptatt av at det skal være tydelig for barna hva de skal erfare. Ved å forklare barna hva de skal erfare, og deretter evaluere sammen med dem, blir det tydeligere for barna hva som er fokus og dermed oppnå mestring.

Vi støtter oss til slagordet "Learning by doing" (John Dewey). Vi legger vekt på barnas aktive medvirkning i læringsprosessen; man lærer ikke ved å bli påvirket av ytre stimuli, men av å gjøre ting selv og av erfaringen med den en gjorde (Sylte, 2016)

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

Personalet i barnehagen skal:

- støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner
- samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap
- støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
- støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner

- forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre

Slik arbeider vi for å fremme vennskap og fellesskap:

I Espira Vagletjørn tilrettelegger vi for ulike lekemiljøer, med rom for ulike typer rollelek og dramatisering, leseaktiviteter og ellers det barna er interessert i. Flere ganger i uken deler vi barnegruppene i ulike smågrupper.

Gjennom samlinger, måltider, aktiviteter, turer ol. får barna felles opplevelser som legger et godt grunnlag for fellesskapsfølelsen. De ansatte er aktive og tilstedeværende, tar barns lek på alvor og er gode rollemodeller. Vi snakker om hvorfor en er lei seg i konfliktsituasjoner og har fokus på hvordan vi kan være gode mot hverandre. Vi har fokus på å inkludere andre i lek og lære å dele og sette grenser.

Vennskap er i fokus gjennom hele dagen, og tema i situasjoner med konfliktløsning, i frilek og organisert lek. Vi snakker da blant annet om hvordan en kan være en god venn og en god lekekamerat.

Det kan likevel være noen ulikheter knyttet til hvordan hver avdeling velger å arbeide målrettet med dette fagområdet, blant annet starter SkolEspira hvert barnehageår med prosjektarbeid kalt vennskap og Solhjerte benytter seg av vennskapsbøker og bruker disse som inspirasjon for dramatisering.

Fremover har vi et mål om å arbeide mer på tvers av avdelingene for å styrke vennskap og fellesskap. Dette kan skje ved at vi går på turer sammen, ved at vi har felles prosjekter eller ved at vi åpner dørene mellom avdelingene for å leke sammen.

Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk

Personalet i barnehagen skal:

- anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk og støtte deres språkutvikling
- stimulere barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler
- sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser
- være bevisst på sine roller som språklige forbilder og være lydhøre i kommunikasjon med alle barn
- følge med på barnas kommunikasjon og språk og fange opp og støtte barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklig aktive, eller som har sen språkutvikling
- bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse

Slik arbeider vi for å fremme kommunikasjon og språk:

I barnehagen vår jobber vi for å skape et rikt språkmiljø for alle barn. Vi leser sammen med barn for å øke barns språklige deltakelse og jobbe systematisk med språkstimulering. Alle barn deltar i minst en organisert lesegruppe hver uke. I tillegg har vi bøker tilgjengelig for barna til enhver tid.

Vi stimulerer barns språk gjennom å leke oss med rim, regler, sangleker og sanger. Avdelingene jobber systematisk med fokusord og sentrale begreper. Personalet er aktive og deltakende, og de inviterer gjerne til lek og samtaler som er med på å utvide barnas språk. I samlinger bruker vi mye eventyr og historiefortelling. Vi bruker konkrete og bilder som pedagogisk verktøy. De eldste øver på å lytte til tekst uten bilder og har også forberedende bokstav og skrivetrening.

Personalet er språklige rollemodeller, som veileder og støtter barns språkutvikling. I alle rutinesituasjoner er vi opptatt av å benevne og stille åpne spørsmål, som både er knyttet til her-og-nå situasjonen, og er situasjons uavhengig.

Vi dokumenterer ved å henge ting synlig på avdeling i tillegg til å publisere i Spireportalen. Dette bidrar til samtaler og godt språkmiljø. Det gir også et godt utgangspunkt for samtale med foresatte når barnet blir hentet. Når barna blir hentet oppmuntrer vi barna til selv å fortelle om dagen sin. Personalet støtter barna i denne formidlingen. Dette bidrar til at barna får erfaring med å bruke språket sitt.

Barnehagen benytter seg av kompetansehevingsprogrammet Språkløyper. Gjennom Språkløyper får alle i personalet samme kompetanse om barns språkutvikling, ulike leseaktiviteter og hverdagsspråk.

Vi samarbeider med FBU om flerspråklige barn ved hjelp av tospråklige assistenter og veiledning

Barns medvirkning

Rammeplanen sier at barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få uttrykke sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Slik arbeider vi for å ivareta barns rett til medvirkning:

Vi er tilstedeværende ansatte som jobber for å fange opp barns behov og interesser, og bruker dette som grunnlag for planer/mål for perioden fremover. Som metode bruker vi blant annet barnemøter i forkant av ulike ting som skjer i barnehagen. Barna er da med og planlegger, for eksempel turer og arrangementer. Våre mål og planer er fleksible.

Barns meninger og uttrykk møtes med respekt og anerkjennelse hos personalet. Barna er i fokus og får mulighet til å komme med egne meninger og tanker, og de støttes til å undre seg og stille spørsmål. Prosjektarbeid jobbes også med ut fra barns medvirkning, og vi legger vekt på progresjon som følger alderen til barna. På den måten tas også de minste barna som kommuniserer gjennom nonverbale kommunikasjonsmetoder på alvor og kan tolkes og brukes positivt i dette arbeidet.

Vi har stort fokus på anerkjennende kommunikasjon, positiv perspektivtaking, speiling og ser barna med "det gode blikket." Personalet hjelper og støtter barna med å ta egne valg og gir dem kunnskap og erfaringer til å mestre dette.

Samarbeid med foreldrene

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven §§ 1 og 4. Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Slik arbeider vi for å fremme et godt samarbeid mellom hjem og barnehage:

Barnehagen har stort fokus på foreldresamarbeid. Foreldrene kjenner barnet best og et godt samarbeid er en forutsetning for at barnet skal ha det best mulig i barnehagen.

Når barnet kommer til barnehagen, blir det ønsket velkommen med navn av personalet i garderoben eller på avdelingen/fellesrommet. Når barnet skal hjem fra barnehagen støtter personalet barnet i å fortelle noe fra dagen som har vært (hva har barnet gjort, hvordan har barnet hatt det).

Vi arrangerer besøksdag for nye foreldre og barn. Besøksdag blir ofte arrangert sommeren før barnet begynner i barnehagen.

Det blir gjennomført oppstartssamtaler med alle nye foreldre. Vi gjennomfører to foreldresamtaler i året, en om høsten, en om våren og etter behov. Når barn skal bytte avdeling, får foreldrene tilbud om overføringssamtale.

Vi gjennomfører to foreldremøter i året. Foreldremøtet om høsten er i barnehagen, der foresatte får informasjon om barnehagens satsningsområder og planer, samt praktisk informasjon. Om våren ønsker vi å ha foreldremøter/foredrag med temaer som er relevante for både personal og foreldre (eksempler på møter vi har hatt: Grunnleggende førstehjelp, Mat og kosthold, Mobbeatferd i barnehagealder, Stine Sofies stiftelse- Vold og overgrep mot barn)

Vi har ulike foreldrearrangement i barnehagen: FN kafe, Påskefrokost, Lucia frokost og grillfest i regi SU. Barnehagens Foreldreutvalg består av en hovedrepresentant og en vararepresentant fra hver avdeling. To av disse utgjør sammen med to ansatte representanter Samarbeidsutvalget. Styrer er eiers representant i utvalget. Det er valgt en leder av Samarbeidsutvalget.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen

Rammeplanen sier at barnehagen, i samarbeid med foreldrene, skal legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet opplever tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

Vi følger Espiras standard for tilvenning i barnehagen. Se vedlegg.

Overganger innad i barnehagen

Rammeplanen omtaler også overganger innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn og personale når de bytter barnegruppe.

Vi følger Espiras standard for bytte av avdeling. Se vedlegg.

Overgang barnehage og skole

Ifølge rammeplanen skal barnehagen i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barnet kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuell skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

Vi følger Espiras standard for de eldste barna i barnehagen, Skolespirene. Se vedlegg.

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Ifølge rammeplanen skal barnehagen være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen.

Slik arbeider vi for å sikre gode planleggingsprosesser:

- Vi har 5 planleggingsdager hvert barnehageår
- En gang i måneden har vi personalmøter
- Alle avdelingene har avdelingsmøte annenhver uke.
- Annenhver uke gjennomføres pedagogisk leder møte
- Plantid for pedagoger
- I tillegg til årsplanen utarbeides det månedsbrev, ukeplaner, dagsrapporter/opplevelsesarena ol. Planene er fleksible, med mye rom for barns medvirkning.
- Vi tar observasjon av barns trivsel og utvikling som utgangspunkt for planlegging av det daglige arbeidet.

Vurdering

Rammeplanen sier at barnehagen jevnlig skal vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Espira BLIKK

Espira har utviklet sin egen systematiske vurderingsmetodikk. Vi kaller den Espira BLIKK. I Espira BLIKK vurderes de ansattes pedagogiske praksis og samspill med barna opp mot kjennetegn på kvalitet, utledet fra rammeplanen. Etter vurderingene setter barnehagene mål og tiltak for utviklingsområder.

Spireportalen

Gjennom det digitale verktøyet Spireportalen har Espira en digital plattform for planlegging og dokumentasjon av den pedagogiske virksomheten, samt for kommunikasjon med foreldre.

Slik arbeider vi for å sikre god vurderingspraksis:

De ansatte i barnehagen blir observert annen hvert barnehageår gjennom den utviklingsstøttende barnehagen (USB) som er en kompetanseheving i personalets samspill med barn gjennom Sandnes kommune. Kvaliteten på de ansattes samspill med barna er den viktigste faktoren for å fremme barnets omsorgs og læringsmiljø i barnehagen. Etter observasjonene får personalet en skriftlig tilbakemeldingsrapport på hva vi gjør bra og hva vi kan bli bedre på. Personalet tar da tak i det de bør jobbe mer med og utvikler seg her, samtidig som en opprettholder det som er bra.

Espira blikk: Dette er Espiras egen metodikk for vurdering av kvalitet. Personalet blir observert annen hvert år, over to dager. Vi får skriftlig tilbakemelding på kvaliteten på samspillet mellom barn og de ansatte i barnehagen, og bruker rapporten som utgangspunkt for videre utviklingsarbeid i barnehagen.

Ellers reflekterer og vurderer vi både individuelt, sammen i personalgruppen og sammen med barna.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

Rammeplanen sier at barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Tilretteleggingen skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling.

Barnehagen skal sørge for at barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, inkluderes i barnegruppen og i det allmennpedagogiske tilbudet.

Slik sørger vi for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte:

Vi legger vekt på inkluderende fellesskap. De ansatte i barnehagen ser barna og deres ulikheter. De støtter barna der de trenger ekstra hjelp i forhold til de fysiske, språklige, sosiale, emosjonelle og intellektuelle områdene. Organiserte smågrupper i løpet av hverdagen bidrar til at de ansatte greier å gjennomføre dette.

Spesialpedagoger og støttepedagoger fra Sandnes kommune arbeider tett med avdelingen, og alle ansatte er deltagende i oppfølgingen av det spesialpedagogiske arbeidet. Vi har et tett samarbeid der vi er opptatt av å ivareta foreldrene. For oss er det viktig å ha god kommunikasjon gjennom alle prosesser.

Hver morgen har alle avdelinger morgensamlinger. Under morgensamlingene går vi gjennom hva som skal skje i løpet av dagen. Dette for å forberede alle på hva som skal skje, som igjen skaper forutsigbarhet. Alle avdelinger har også av dagstavler som synliggjør hva som skal skje i løpet av dagen i form av bilder.

Vi tilrettelegger for trening og ser muligheter i ulike rom i barnehagen alt etter behov.

Barnehagens arbeidsmåter, progresjon og barnehagens digitale praksis

Ifølge rammeplanen skal barnehagens arbeidsmåter ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Barnehagen skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet.

Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal støtte opp om barns læringsprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

Espiras satsinger på de yngste og de eldste barna

Espira har egne satsinger for de eldste barna, skolespirene, og for tilvenning av de yngste barna, småspirene.

Småspirene

En trygg start er fundamentet for en god barnehagetid. I Espira skal vi gi barn og foreldre en god oppstart og tilvenningstid i barnehagen.

Omsorg, trygghet, tilknytning, godt foreldresamarbeid og barnets beste står i sentrum for tilvenningstiden. Vi skal gjøre vårt beste for at alle barn og familier starter barnehagelivet på en god måte.

Skolespira

I Espira skal barna få gode opplevelser med å være eldst i barnehagen. De skal møte arbeidsmåter og få erfaringer som er tilpasset det de er opptatt av og interesserte i. Alle Espiras barnehager har en ansatt med særlig ansvar for skolespira-tilbudet. Denne ansatte deltar også i nettverk med andre skolespira-ansvarlige i Espira, der de utveksler kunnskap og erfaringer og lærer av hverandre.

I skolespiregruppa skal barna også bli kjent med skolen og hva som venter dem slik at overgangen til skolen blir trygg og god. Alle våre barnehager samarbeider med skolene barna skal begynne på.

Slik arbeider vi for å sikre progresjon for de yngste barna (Småspirene) i barnehagen:

Vi som jobber med de yngste barna, er opptatt av å være trygge og tilstedeværende ansatte, som er på gulvet sammen med barna. Vi er da i samme øyehøyde og kan kommunisere med hverandre og veilede/støtte barna i leken. I sovetiden setter vi av tid til tilrettelagte aktiviteter sammen med de eldste barna. Vi lar barna som ikke sover, få mulighet til aktiviteter med lavere tempo.

På turdagene deler vi inn i aldersinndelte grupper der vi legger til rette for turer med mål og utfordringer hvor det tas hensyn hvor barnet er utviklingsmessig. Å komme seg ut på tur er det viktigste, ikke hvor langt vi går. Vi ønsker å gi barna gode fellesopplevelser på tur og erfaringer i naturen. Barna skal få utfolde seg motorisk og få mestringsfølelse. Vi går også på tur med hele gruppen. Det er med på å skape fellesskap, samhold og gode opplevelser sammen.

Vi deler ofte barnegruppen inn i flere grupper gjennom barnehagehverdagen. Det er da lettere å tilpasse samlinger og aktiviteter til barnas alder og utvikling.

Personalet er bevisst på språket vi bruker med de minste barna. Vi bruker mye selvsnakke og parallellsnakk for å hjelpe barna i språkutviklingen. Barna deltar under måltidsforberedelser, og blir kjent med ulike matvarer. De får smake, lukte, ta og føle på. Vi vektlegger at selve prosessen er viktigere enn produktet som blir laget. Barna skal få oppleve en skaperglede og bli kjent med ulike materialer/redskaper som kan brukes i forming. Det viktigste er at barna skal få stimulere sansene sine og få en positiv opplevelse.

Slik arbeider vi for å sikre progresjon for de mellomste barna i barnehagen:

Vi har fokus på at hverdagen skal oppleves som trygg og meningsfull for alle barn. Hverdagen skal inneholde mye lek og glede for barna og deres medvirkning er viktig for oss i både frie og planlagte aktiviteter. Barna i denne aldersgruppen knytter og utvikler vennskap og følelser. Vi jobber for å skape gode relasjoner mellom barna med omtanke for andre samt ivaretagelse av seg selv. Dette har vi fokus på i samlinger, i leken, i aktiviteter og i hverdagssituasjoner. Barna deles ofte opp i mindre, aldersinndelte grupper der vi har opplegg, samling, turer eller lek med jevnaldrende. Målet med gruppene er at alle barn skal få innhold og utfordringer tilpasset sin alder og utvikling.

Barn i denne aldersgruppen er i rask utvikling, og livet er ofte preget av undring, utforskning og nysgjerrighet. Vi vektlegger selvstendighet og fokus på mestring. Vi jobber tett opp mot Espiras satsningsområder; Språk, realfag og bevegelse. Språk jobbes bant annet med gjennom ukentlige lesegrupper, samlinger, høytlesning, rollelek og fokus på hverdagsspråk ellers i løpet av dagen. Gjennom eksperimenter, spill, tall og telling, turer og en lekinspirert tilnærming til naturvitenskapelige fag, jobber vi med realfag. Realfag betyr også for oss å slippe barna til, vi skal undre og undersøke og utforske sammen der svaret ikke allerede er gitt. Målet vårt er å skape mestringsfølelse og tidlig interesse for realfag. Bevegelse er en naturlig del av små barns liv. Vi legger til rette for dette i inne og utelek, samlinger, aktiviteter og turer. Vi har fast turdag i uken, gjerne i delt gruppe, der vi går tur i nærmiljøet. På turer har vi fokus på turglede, bevegelsesglede, utforskning av naturen og mestringsfølelse under trygge rammer

Barna skal bli verdsatt og møtt med anerkjennelse. Personalet legger til rette for et utfordrende og stimulerende miljø.

Slik arbeider vi for sikre progresjon for de eldste barna (Skolespirene) i barnehagen:

SkolEspira er en egen avdeling for barna som går siste året i barnehagen. Vi har stort fokus på sosial kompetanse og målet er at barna skal knytte nære og gode vennskap og få ferdigheter for videre læring og utvikling. Vi legger stor vekt på lek, og avdelingen har engasjerte, trygge og tilstedeværende voksne.

Skolespirene får utdelt bok, perm, t-skjorte og sekk med innhold når de begynner på avdelingen. Espira har også utarbeidet en egen SkolEspira Standard som vi jobber etter. Det er også et tverrfaglig samarbeid med de andre Espirabarnhagene på hvordan vi jobber.

Vi går på korte og lengre turer i ulike typer terreng i nærmiljøet. Barna blir presentert for ulike regelleker/bevegelsesleker og vi boltrer oss på barnehagens uteområde. Vi leker med språk, og barna lærer å lytte til lyder og rytmer i språket og blir kjent med symboler som tall og bokstaver. Lesing i smågrupper er fast for alle barna minst en gang i uken. Barna blir presentert for ulike former for tekster, og vi har også stort fokus på å lytte til barnas egne fortellinger og tanker. Barna på SkolEspira får være utforskende innen realfag, og vi legger vekt på at barna møter realfag i hverdagssituasjoner og ulike aktiviteter. Verden er full av matte og personalet er bevisst på å sette ord på det ungene observerer og gjør. Vi bruker matematiske begreper som beskriver mengde, avstand, størrelse, form og vekt og legger til rette for resonnering og refleksjon hos barna. Vi jobber mye med prosjektarbeid, der barna er aktivt med i prosessen på planlegging av prosjekt, og vi følger barnas spor på tanker og innspill gjennom de ulike prosjektene.

Skolespirene jobber frem mot en god overgang for barna mellom barnehage og skolen. Vi har samarbeid med skolene i nærmiljøet der vi besøker skolegården og har avtalte skolebesøk. Ellers har vi også et samarbeid med de andre barnehagene på Bogafjell der vi i slutten av barnehageåret har en felles aktivitetsdag for de eldste.

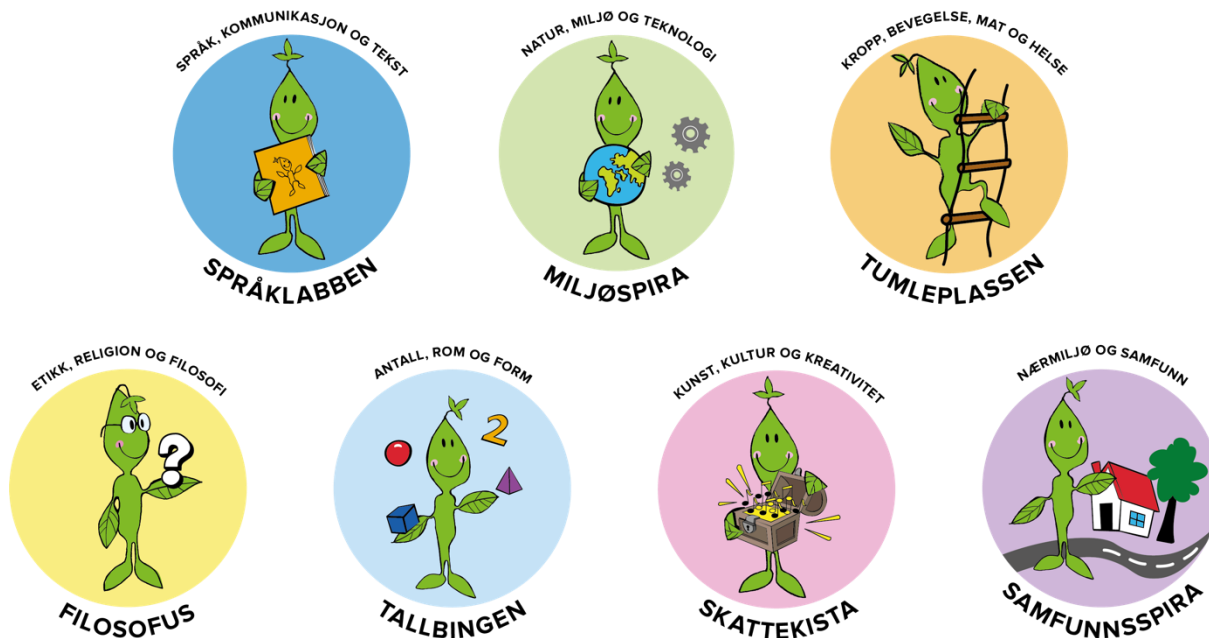

Barnehagens fagområder

I rammeplanen er det definert syv fagområder som barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter. Ifølge rammeplanen skal barnehagen se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Fagområdene i rammeplanen tilsvarer i stor grad de fagene barna senere møter i skolen.

Spirene

De ulike «Spirene» i Espira representerer alle fagområdene i rammeplanen. I Espira ser vi fagområdene i sammenheng. Vi jobber helhetlig, tverrfaglig og ofte tema- eller prosjektbasert med alle fagområdene.

Espiras satsingsområder

Espira har tre satsingsområder: **Språk, realfag og bevegelse**. Disse områdene er viktige for barns helhetlige utvikling og livslange læring. I Espira skal alle barn møte disse satsingsområdene på varierte og spennende måter.

Slik arbeider vi med fagområdene og satsingsområdene i år:

Vi gjennomfører tverrfaglige prosjekter med ulike tidslengder hvor vi tar i bruk Espira pedagogiske verktøy. Gjennom blant annet aktivitetssamlinger, sang- og musikkssamlinger, lesegrupper, formingsaktiviteter, eksperimenter, turdager og matlaging får barna erfaringer og kunnskaper innenfor alle de 7 fagområdene samt barnehagens egne satsningsområder. Vi har også mye rom for frilek, både inne og ute. De ulike fagområdene henger sammen med daglige rutinesituasjoner og pedagogiske aktiviteter som vi gjennomfører sammen med barna i hverdagen.

Vi har fokus på det pedagogiske rommet både ute og inne; legger forholdene til rette slik at barna kan få erfaringer og kunnskaper gjennom de ulike fagområdene som er beskrevet i rammeplanen.

Vedlegg

Espiras standard for når barnet begynner i barnehagen

Målsettingen med Småspirestandarden er at alle barn som begynner i Espiras barnehager får en god start i barnehagen. Småspirestandarden omfatter tre faser:

- Før barnet starter i barnehagen
- De første dagene i barnehagen
- Oppfølging av tilvenningsperioden etter 2-8 uker

Småspirestandarden følges av maler for velkomstbrev til foreldre og skjema for oppstartsamtale og oppfølgingssamtale etter 2-8 uker.

Fase 1 - Før barnet begynner i barnehagen

- Foreldre skal få tilbudsbrev i mappe med brosjyremateriell.
- Når plassen er akseptert etableres kontakt med foreldrene.
- Velkomstbrev sendes til foreldrene i god tid før oppstart
- Alle barn skal få tilbud om å besøke barnehagen før oppstart.
- Det skal avholdes et felles foreldremøte eller en foreldresamtale før oppstart, for eksempel tidlig i juni

Fase 2 - De første dagene

- En avtalt kontaktperson tar imot barnet og foreldrene de første dagene, og sørger for at barnet gradvis blir kjent med flere barn og voksne.
- Foreldrene tilbys oppstartsamtale senest etter en uke, dersom denne ikke er avholdt før oppstart
- Lengde og tidspunkt for tilvenning skal avtales og justeres i dialog med foreldrene med bakgrunn i barnets behov. Foreldrene skal minimum være tilstede sammen med barnet i 3-5 dager.
- Foreldrene tar seg av de daglige rutinene med sitt barn i starten (mat, bleieskift, påkledning osv.) Personalet nærmer seg gradvis.
- Personalet skal være sensitive mot barnets behov og gi barnet den støtten det trenger.
- Personalet skal være imøtekomende.
- Personalet skal sørge for en god struktur, organisering og forutsigbarhet gjennom fast dagsrytme og faste aktiviteter.
- Barnehagen legger til rette for at barnet blir kjent med mindre grupper av barn om gangen.

Fase 3 - Oppfølging av tilvenningsperioden

- Tilvenningsperioden vil i de fleste tilfeller regnes som avsluttet etter 2-8 uker.
- Personalet skal invitere til løpende dialog og tilbakemeldinger fra foreldrene underveis i tilvenningsperioden.
- Barnehagen skal gjennomføre en oppfølgingssamtale 2-8 uker med foreldrene etter barnets oppstart i barnehagen.

Espiras standard for når barnet bytter avdeling

- Det skal tas en velbegrunnet beslutning, i dialog med foreldrene, om barnets overgang
- Når beslutningen er tatt skal foreldrene få tilbud om en overføringssamtale før oppstart på ny avdeling.
- Barnet skal få tid til å besøke ny avdeling før oppstart.
- Barnets garderobeplass skal være klargjort til barnets første dag på ny avdeling.
- Relevant informasjon om barnet overføres mellom avdelinger.
- Det avtales en kontaktperson for barnet og foreldrene i forbindelse med overgangen.
- Kontaktpersonen støtter barnet i å etablere trygge og gode relasjoner, samt sørger for at foreldrene får nødvendig informasjon i overgangsperioden.

**Ordet «avdeling» er valgt fordi det er denne måten flest barnehager i Espira organiserer seg på. Standarden gjelder uansett organiseringsform.*

Skolespira-standarden

Gjennom meningsfylte prosjekter og aktiviteter skal skolespirene få et fantastisk siste år i barnehagen. De skal få de beste forutsetningene for livslang læring og oppleve sammenheng i overgangen mellom barnehage og skole.

Espiras barnesyn skal prege arbeidet i skolespira:

«Barn er fylt av fantastiske evner og egenskaper. De søker hele tiden å skape mening i samhandling med omverdenen. Barna i våre barnehager skal oppleve oss som deltakere i meningsskapingen i et trygt, omsorgsfullt og inspirerende miljø.»

Rammer for skolespira:

- minimum 6 timer til skolespireaktiviteter hver uke
- en pedagog har ansvar for organisering og gjennomføring i barnehagen
- deltagelse i skolespira-nettverk for ansvarlig pedagog
- minimum 3 ganger pr. år
- etablering av kontakt med skolen(e)

